

Scenariusz spaceru " Społeczniczy" realizowanego przez Stowarzyszenie Anthill w ramach projektu "Pod Lipkami".

1. Krótki opis:

Miasto Lublin posiada długą historię, która tworzona jest przede wszystkim przez jego mieszkańców. Niektórzy z nich mieli duszę społeczników i dużo swojego czasu poświęcali w celu bezinteresownego pomagania innym mieszkańcom naszego miasta. Warto, żeby mieszkańcy Lublina wiedzieli, kim byli, czym się zajmowali i jakie ślady po swojej działalności zostawili. Na cmentarzu komunalnym na ul. Lipowej spoczywa zdecydowana większość z nich, dlatego też nasz spacer rozpoczynamy właśnie w tym miejscu.

2. Cele spaceru:

- zaznajomienie z biografiami wybranych postaci,
- zainteresowanie historią Lublina i z jego zabytkami,
- kształtowanie szacunku dla osób i ważnych miejsc
- rozwijanie umiejętności uważnego słuchania i spostrzegawczości

3. Czas trwania spaceru: ok. 1,5 godz.

4. Grupa wiekowa : dla klas 4-5 szkoły podstawowej.

5. Przebieg spaceru:

- Brama wejściowa

Wprowadzenie do spaceru i krótki opis historii tego jednego z najcenniejszych cmentarzy w Polsce. Powstał około 1794 roku. Ma on wielonarodowy i wielowyznaniowy charakter, można na nim zobaczyć wiele nagrobków będących cennymi dziełami sztuki rzeźbiarskiej. Na lubelskiej nekropolii spoczywają ludzie zasłużeni dla miasta czy kraju.

- Grób Antoniny Grygowej - Znana była jeńcom stalagów i oflagów, a także więźniom Majdanka i Zamku Lubelskiego jako „Ciotka Antonina” i „Mateczka”, natomiast mieszkańcom Lublina jako patriotka i działaczka społeczna, właścicielka piekarni, której działalność uczczono nadaniem jednej z ulic miasta jej imienia. Była patriotką i działaczką społeczną, właścicielką znanej lubelskiej piekarni, którą prowadziła z mężem Franciszkiem i córkami: Zofią, Hanką i Wandą. Od początku II wojny światowej bezinteresownie angażowała się w pomoc osadzonym w obozach i więzieniach. Oprócz wsparcia, jakim otaczała uwięzionych, niosła pomoc Żydom: udało jej się ocalić i otoczyć opieką Lusię Hufnagel i Czesię Mameł, a także przez sześć miesięcy ukrywać niemowlę urodzone przez więźniarkę Zamku Lubelskiego, p. Dornatową. Zasięg jej działalności obejmował nie tylko Lublin, ale też obozy koncentracyjne i jenieckie w Rzeszy. To od niej wzięci do niewoli otrzymywali oprócz paczek z żywnością i lekami listy ze słowami wsparcia i pociechy. Do paczek kierowanych do obozu zwykle do swojego imienia dopisywała nazwisko więźnia, dlatego nie znali oni jej osobiście i nazywali „Ciotka Antonina” lub „Mateczką”. Ci, którzy wiedzieli, kto im pomaga, po wojnie wracali do Lublina, aby jej podziękować za dobre słowo, za paczki, za to, że będąc w obozie, mieli świadomość, że ktoś o nich myśli.

- Grób Hieronima Łopacińskiego - jego zainteresowania naukowe obejmowały słownictwo gwarowe, obrzędy ludowe, historię Lublina, bibliologię, latynistykę. Zajmował się m.in. prowincjonalizmami w terminologii zawodowej – górniczej, flisackiej, rybackiej. Badał obrzędy ludowe Zielonych Świątek i wigilii św. Jana Chrzciciela. Prowadził badania nad rękopisami i inkunabułami w archiwach prowincjonalnych. Przyczynił się do utworzenia Muzeum Ludowego i Biblioteki Publicznej w Lublinie (późniejszą Wojewódzką i Miejską Bibliotekę Publiczną w Lublinie nazwano jego imieniem), gromadził pamiątki historyczne związane z Lublinem z XVII-XIX w. W 1901 przygotował „Wystawę sztuki i starożytności”, na której prezentowano zbiory antropologiczne, modele chat, ubiory, narzędzia, rzemiosło artystyczne.
- Nagrobek Mieczysława Biernackiego - Po studiach zamieszkał na stałe w Lublinie, gdzie rozpoczął praktykę prywatną. W 1891 roku razem z dr. Kazimierzem Jaczewskim otworzył laboratorium analityczne. Od września 1892 roku pracował w Szpitalu św. Jana Bożego (w 1927 roku przemianowanym na Szpital Miejski). Zaangażował się w działania na rzecz polepszenia stanu higieny w Lublinie i budowy wodociągów miejskich. W 1903 roku objął stanowisko naczelnego lekarza szpitala. Był członkiem szeregu organizacji zawodowych, społecznych i gospodarczych, w tym: Lubelskiego Towarzystwa Lekarskiego (od 1935 roku prezesem), Towarzystwa Walki z Gruźlicą (od 1926 roku prezesem), Towarzystwa Pożyczkowo-Oszczędnościowego (prezesem zarządu w latach 1901–1905), Towarzystwa Kredytowego Miejskiego, Macierzy Szkolnej, Towarzystwa Szerzenia Oświaty „Światło” (prezesem w latach 1907–1911 i 1914), Rady Szkolnej Ziemi Lubelskiej, Towarzystwa Opieki nad Zabytkami Przeszłości, Towarzystwa Przyjaciół Teatru Polskiego w Lublinie, Towarzystwa Literacko-Naukowego, Warszawskiego Towarzystwa Muzycznego (prezesem w latach 1902–1905), klubu sportowego KS Lublinianka. W okresie I wojny światowej i w latach międzywojennych wchodził w skład Rady Miasta i Magistratu.
- Nagrobek rodziny Vetterów

Karol Rudolf Vetter aktywnie udzielał się w Lubelskim Towarzystwie Dobroczynności. Był także aktywnym członkiem lubelskiego zboru kościoła ewangelicko-reformowanego. Przez wiele lat przewodniczył kolegium kościoła ewangelicko-reformowanego w Lublinie.

Z małżeństwa z Szarlotą Julią Mende miał czworo dzieci: Augusta, Juliusza, Kazimierę i Karolinę. Jego synowie byli znanymi lubelskimi przemysłowcami i filantropami.

August Vetter - szczególnie interesował się rozwojem szkolnictwa handlowego w Lublinie. Był honorowym członkiem Towarzystwa Pomocy dla Szkoły Handlowej w Lublinie. W 1904 roku został prezesem Rady Opiekuńczej Szkoły Handlowej w Lublinie i funkcję tę pełnił do śmierci. Położył duże zasługi przy budowie gmachu Szkoły Handlowej. Dzięki jego staraniom szkoła była pierwszą placówką oświatową w Królestwie Polskim, która otrzymała zgodę władz carskich na nauczanie w języku polskim. August Vetter był również członkiem-założycielem Kasy Pożyczkowej Przemysłowców Lubelskich oraz członkiem zarządu Towarzystwa Kredytowego Miejskiego. Przeznaczał datki pieniężne na starców i kaleki, fundował zapomogi dla ubogich uczniów Szkoły Handlowej, dokonał zapisów znacznych sum i cennych darów w naturze dla różnych osób i instytucji.

- Grób Adolfa Fricka - współwłaściciel Browaru Frocków. Sponsor pawilonu lubelskiego na wystawie rolniczoprzemysłowej w Warszawie, pomysłodawca i współzałożyciel Kasy Przemysłowców Lubelskich, pomysłodawca i współzałożyciel Towarzystwa Kredytowego Miejskiego, fundator teatru Osteryw, pomysłodawca wodociągów miejskich.

- Grób Juliusza Vettera - Po śmierci ojca w roku 1883 Juliusz razem ze starszym bratem Augustem Vetterem stał się dziedzicem fortuny i zakładów ojca. W 1892 bracia uruchomili słodownię, wprowadzili do browaru maszyny parowe, a wkrótce rozbudowali go o przejęty browar Fricków. Po śmierci Augusta Juliusz stał się jedynym właścicielem tych przedsiębiorstw. W 1912 nabył od Baczewskich dobra Jabłonna. Prowadził także działalność filantropijną, skupiającą się zwłaszcza na edukacji młodzieży. Czynił starania zmierzające do zorganizowania w Lublinie szkoły rzemieślniczej. Sfinansował Szpital dziecięcy na ul. Staszica.
- Grób Wacława Moritza - Otrzymał staranne wykształcenie w szkołach w Saksonii. Po powrocie do Lublina przystąpił do pracy w ojcowskiej fabryce, ale dopiero w 1893 roku został współnikiem, a potem głównym właścicielem. Pierwszą rzeczą, którą zrobił było unowocześnienie zakładu, na co zaciągnął dużą pożyczkę. Dzięki temu zatrudniono pięćdziesięciu robotników, którzy produkowali siewkarnie bębnowe, młockarnie, maneże i inne narzędzia rolnicze. Rosnące zapotrzebowanie na narzędzia rolnicze narzuciło konieczność zwiększenia produkcji, co z kolei ograniczone było stosunkowo niewielką powierzchnią fabryki przy Krakowskim Przedmieściu. Zapewne to, oraz coraz wyższe ceny parcel w tej części Lublina, zmusiły Moritza do szukania miejsca na nową fabrykę. Wybór padł na parcelę w widłach Bystrzycy i Czerniejówki, która została zakupiona w 1899 roku.
- Budynek Towarzystwa Kredytowego Miejskiego- ul. Ogrodowa 1- miejsce usytuowania pierwszej instytucji miejskiej udzielających kredytów hipotecznych. Pomysłodawcą i współzałożycielem był Adolf Frick. Dzięki instytucji wystartowały inwestycje przemysłowe w drugiej połowie XIX w.
- Budynek Grand Hotel- dawna siedziba Kasy Przemysłowców Lubelskich. Miejsce usytuowania pierwszej instytucji miejskiej udzielających kredytów i pierwsza instytucja udzielająca kredytów inwestycyjnych. Pomysłodawcą i współzałożycielem był Adolf Frick. Dzięki instytucji wystartowały inwestycje przemysłowe w drugiej połowie XIX w.
- Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie - miejsce powstania Muzeum Lubelskiego, dzięki współfinansowaniu przemysłowców lubelskich. Naprzeciwko znajdowała się mieszkanie Hieronima Łopacińskiego.
- Pałac Parysów- jedno z miejsc w których działało Lubelskie Towarzystwo Dobroczynności
- Zespół Szkół Ekonomicznych im. A. i J. Vetterów w Lublinie - miejsce działalności Augusta i Juliusza Vetterów.
- Dawna słodownia Vetterów na u. Misjonarskiej -dawniej miejsce usytuowania Browaru Juliusza i Adolfa Fricków. Po przejęciu browaru przez Vetterów, miejsce usytuowania tymczasowego szpitala dla osób zakażonych tyfusem. Obecnie ruiny słodowni Vetterów.